

в контрольній – 89,58% і 87,5% відповідно. Статистически значимої різниці между успішністю лікування в 2-х клінічних групах виявлено не було ($p > 0,05$).

Висновки: застосування коффердама при реставрації тимчасових молярів є важливим, але не є незамінним для досягнення успіху композитних реставрацій через 12 місяців. Можливо інші фактори впливають на довгострочний успіх, не були оцінені в даному дослідженні. Через відсутність достаточної кількості наукових доказів необхідні подальші довгострочні дослідження для формування остаточних висновків.

Ключові слова: тимчасові моляри, пульпотомія, композит, коффердам, ізоляція.

INFLUENCE OF THE OPERATION FIELD ISOLATION METHODS ON THE SUCCESS OF RESTORATIONS IN PRIMARY MOLARS AFTER PULPOTOMY: 12 MONTHS FOLLOW-UP

Liutikov O.

Abstract. A common method of operation field isolation in restorative dentistry is the use of cotton rolls with saliva ejector. This technique is widely available and low cost, but has the disadvantage in replace sodden cotton rolls frequently during the procedure. An alternative variant is a rubber dam which can protect the tooth from moisture, intraoral bacteria and saliva. Nowadays, there aren't convincing evidence in superiority of rubber dam usage during restoration procedures especially in pediatric dentistry.

Aim: the aim of this prospective randomized trial was to evaluate the influence of two methods of operation field isolation on the success of restorations in primary molars after pulpotomy.

Object and methods: 64 children aged 4-7 y.o. was included in this prospective randomized trial. Vital pulpotomy and restoration with resin composite (Filtek Ultimate (3M)) and one step etch&rinse adhesive (Single Bond Universal (3M)) was performed in 106 primary molars with Class II defects. All teeth was randomly divided in to two groups according to isolation protocol: group 1 – rubber dam (RD); group 2 – cotton rolls (CR). Clinical evaluation was performed at 3, 6 and 12 months with USPHS criteria; X-ray at 12 months. During each procedure time needed for treatment was marked. Data were analyzed with IBM SPSS Statistics 20.0.0 (SPSS Inc.), using Wilcoxon signed-rank test ($\alpha = 0.05$).

Results. After 12 months 99 restorations in 59 children were evaluated. No marginal discoloration or marginal gaps were in 96,08% and 90,02% in group 1 (RD) and in 89,58% and 87,5% in group 2 (CR) respectively. There was no significant differences between two methods of operation field isolation in restorations success at 12-months follow-up ($p > 0,05$). The time needed to finish the treatment was 14% less when using rubber dam ($p < 0.05$).

Conclusion. According to results of this study using of rubber dam during primary molars restoration after pulpotomy didn't increase success of restorations compare to cotton rolls method of isolation at 12 months follow-up. This doesn't mean that that using rubber dam is not important in pediatric dentistry due to numerous advantages. Rubber dam can reduce time needed for procedure. Additional long-term prospective trials with larger groups are needed for definitive conclusions.

Keywords: primary molars, pulpotomy, resin composite, rubber dam, operation field isolation.

Рецензент – проф. Каськова Л. Ф.

Стаття надійшла 03.11.2017 року

DOI 10.29254/2077-4214-2017-4-3-141-356-359

УДК: 616.31-08-039.71-057.36(477.85)

¹Науменко К. Є., ²Бєліков О. Б.

АНАЛІЗ СТРУКТУРИ СТОМАТОЛОГІЧНОЇ ЗАХВОРЮВАНОСТІ У ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЧЕРНІВЕЦЬКОГО ГАРНІЗОНУ ТА ПОТРЕБИ В СТОМАТОЛОГІЧНІЙ ДОПОМОЗІ

¹Вищий державний навчальний заклад України

«Буковинський державний медичний університет» (м. Чернівці)

²Українська академія наук (м. Київ)

belikovsasha@ukr.net

Зв'язок з науковими темами, програмами. Запропоноване дослідження є фрагментом комплексної науково-дослідної роботи кафедри ортопедичної стоматології Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» на тему: «Мультидисциплінарний підхід до діагностики, лікування та профі-

лактики основних стоматологічних захворювань зі збереженням регенеративних властивостей тканин і відновлення протетичних властивостей анатомічних структур у мешканців Північної Буковини» (№ державної реєстрації 0116U002929).

Вступ. Одним із важливих заходів, що є складовою лікувально-профілактичної та діагностичної

допомоги медичної служби є стоматологічна допомога [2,8]. Велика кількість публікацій у військово-медичному друці направлена на вдосконалення організації системи надання стоматологічної допомоги [2,7,9,10]. Це пов'язано зі специфічними умовами життя і боєздатності військовослужбовців Збройних Сил України, які зумовлені особливостями військової професії, а також факторами, що впливають на перебіг патологічних процесів зубощелепного апарату, потребують методів профілактики і лікування [3,5]. Захворювання зубів і їх ускладнення знижують працездатність військовослужбовців, тому надання стоматологічної допомоги цій категорії є проблемним питанням [4,6]. Невід'ємною частиною, як системи організації, удосконалення її рівня, так і надання стоматологічної допомоги військовослужбовцям різних родів військ, є систематичний аналіз стоматологічної захворюваності [1,2,3].

Мета дослідження. Дати характеристику стоматологічної захворюваності військовослужбовців різних родів військ Чернівецького гарнізону на основі аналізу медичних звітів та амбулаторних журналів.

Об'єкт і методи дослідження. Для аналізу стоматологічної захворюваності військовослужбовців Чернівецького гарнізону використані статистичні звіти та амбулаторні журнали за період з 2013 по 2017 роки. В медичній документації було виявлено 392 звернення військовослужбовців: аеромобільні війська – 281, гірсько-штурмові – 25, радіолокаційні – 36, топогеодезисти – 30 та із Чернівецького військового госпіталю – 20 звернень. Військовослужбовців контрактної форми служби було 282, строкової – 110. Серед них було 380 чоловіків та 12 жінок. Нами піддані аналізу основні показники стоматологічної захворюваності, результати санації військовослужбовців та потреби в стоматологічній допомозі, в т. ч. ортопедичній. Для обробки матеріалу дослідження були застосовані варіаційні методи статистики з використанням програми Microsoft Office Excel 2007.

Результати дослідження та їх обговорення. Серед нозологічних одиниць стоматологічної захворюваності в 35,20% випадків зустрічався неускладнений карієс, в 44,89% – його ускладнені форми, в 13,26% – захворювання тканин пародонта, в 5,35% – деформації і аномалії прикусу, і тільки в 1,27% – запальні захворювання слизової оболонки ротової порожнини (рис. 1).

Збільшення числа військовослужбовців за зверненням пов'язане зі зниженням кількості профілактичних оглядів, зменшенням числа санованих і зростанням тих, що потребують санації, що свідчить про недостатню медичну допомогу цій категорії.

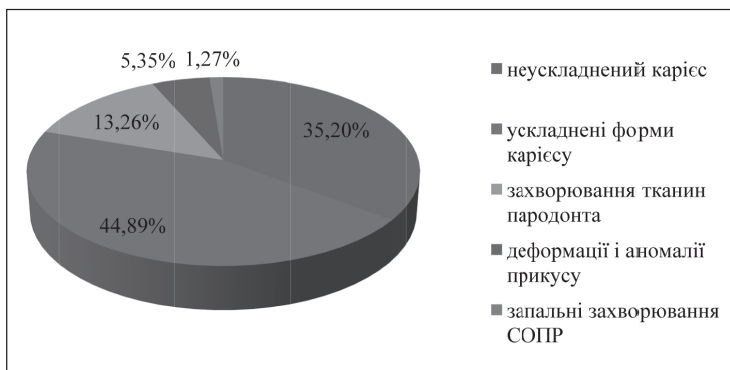

Рис. 1. Структура стоматологічної захворюваності військовослужбовців.

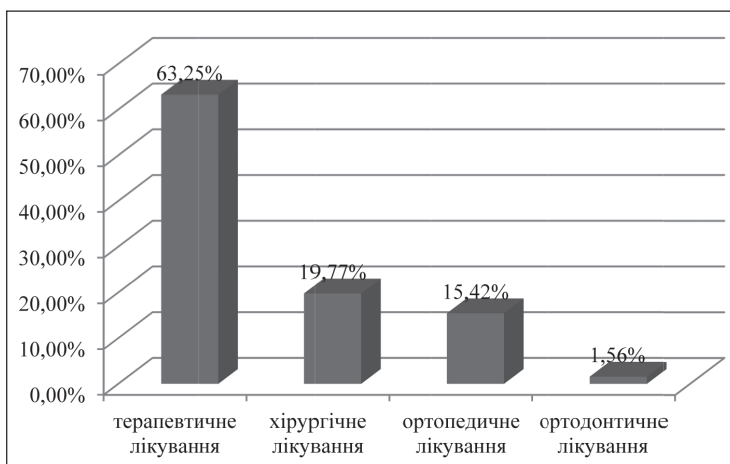

Рис. 2. Потреба серед військовослужбовців у різних видах стоматологічної допомоги.

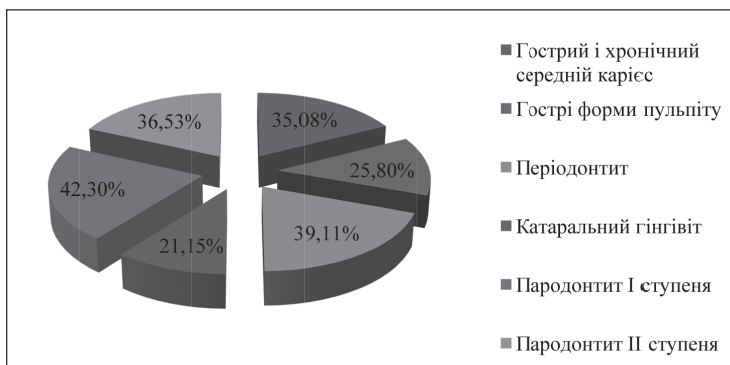

Рис. 3. Нозологічні форми стоматологічних захворювань, які потребували терапевтичного лікування.

Характер потреби також був різний. Так, 63,25% військовослужбовців потребували терапевтичного лікування, 19,77% – хірургічного, 15,42% – ортопедичного і тільки 1,56% – ортодонтичної допомоги (рис. 2).

Серед військовослужбовців, які потребували терапевтичного лікування найбільшу тенденцію мали гострі форми періодонтитів – 39,11%, гострий та хронічний середній карієс – 35,08%, гострі форми пульпітів – 25,80%. Тоді як зуби з глибоким хронічним і множинним карієсом видаляли без рентгенологічного контролю під видом періодонтиту. Серед

захворювань тканин пародонта переважали пародонтит першого ступеня – 42,30% і другого ступеня тяжкості – 36,53%, катаральний гінгівіт – 21,15%, у поодиноких випадках були виявлені захворювання слизової оболонки (метереологічний хейліт, афтозний стоматит і глосит) (рис. 3).

До захворювань, які стали причиною видалення зубів були ускладнені форми карієсу, що становило 75,32% випадків та запальні захворювання тканин пародонта – 24,67%. Видалення зруйнованих зубів з глибоким хронічним і множинним карієсом без рентгенологічного контролю, як у бічній, так і у фронтальній ділянці збільшувало реальну потребу в ортопедичному лікуванні.

Нами встановлено, що зростання потреби в ортопедичному лікуванні залежала від віку категорій військовослужбовців. Так, категорія 19-24 років потребувала реставрації або виготовлення штучних коронок, 25-30, 30-35 років – коронок та мостоподібних протезів, а 35 і старше – мостоподібних про-

тезів і часткових знімних конструкцій. Як виняток, у деяких військовослужбовців першої вікової категорії, через велику кількість видалених зубів у бічній ділянці, були обмеження до незнімних конструкцій, що вимагало виготовлення знімних протезів. Також, нажал, серед проаналізованих незнімних ортопедичних конструкцій ми не виявили як коронкові, так і куксово-кореневі вкладки.

Висновки. Отримані дані щодо стану стоматологічного здоров'я військовослужбовців потребують цілеспрямованого підходу до організації профілактики, попередження ускладнень шляхом санації і раннього протезування із розширенням показань до застосування вкладок і куксово-кореневих конструкцій за потребою.

Перспективи подальших досліджень. Планується провести обстеження військовослужбовців різних військ на предмет виявлення реального стану стоматологічної захворюваності, її оцінки та проведення лікувальних і реабілітаційних заходів.

Література

1. Zelinskij M.V. K voprosu o sostojanii stomatologicheskogo zdorov'ja i putjah optimizacii stomatologicheskoy pomoshhi studentam sredne-special'nyh i vysshih uchebnyh zavedenij zhelezodorozhnogo transporta / M.V. Zelinskij, S.N. Kiselev // Vestnik obshhego zdorov'ja i zdavoohranenija Dal'nego Vostoka Rossii. – Habarovsk, 2014. – № 1. – S. 1.
2. Klimov A.S. O sovershenstvovanii ambulatornoj stomatologicheskoy pomoshhi voennosluzhashhim iz chisla molodogo popolenija / A.S. Klimov, G.A. Grebnev, A.A. Slivkin [i dr.] // Voен.-med. zhurn. – Moskva, 2013. – T. 334, № 3. – S. 4-12.
3. Lurin I.A. Suchasni pidhody do provedennja poglyblenyh medychnyh ogljadiv vijs'kovosluzhbovciv Sluzhby Bezpeky Ukrainy / I.A. Lurin, G.I. Titov, V.V. Zavolec'kyj [ta in.] // Med. perspektyvy. – Dnipropetrovs'k, 2013. – T. 18, № 4. – S. 104-107.
4. Nikonenko V.G. Izuchenie nuzhdaemosti v ortopedicheskoy stomatologicheskoy pomoshhi molodyh voennosluzhashhih srochnoj sluzhby: avtoref. dis. na soiskanie uchenoj stepeni kand. med. nauk: spec. 14.00.21 «Stomatologija» / V.G. Nikonenko. – Moskva, 2008. – 114 s.
5. Nykorjak G.I. Riven' nadannja stomatologichnoi' dopomogy vijs'kovosluzhbovcjam (za danymy anketuvannja) / G.I. Nykorjak // Bukovyns'kyj medychnyj visnyk. – Chernivci, 2013. – T. 17, № 2. – S. 190-192.
6. Prohvatilov G.I. Charakteristika stomatologicheskoy zaboлеваemosti lic prizyvnoogo vozrasta / G.I. Prohvatilov, G.A. Grebnev, A.A. Slivkin [i dr.] // Vestnik Rossijskoj voenno-medicinskoj akademii. – Sankt-Peterburg, 2009. – № 1 (25). – S. 236-237.
7. Sivashhenko P.P. O sovershenstvovanii metodov izuchenija zdorov'ja voennosluzhashhih / P.P. Sivashhenko // Voенno-medicinskij zhurnal. – Moskva, 2013. – T. 334, № 10. – S. 56-57.
8. Sivashhenko P.P. Novye podhody k kompleksnoj ocenke sostojanija zdorov'ja voennosluzhashhih / P.P. Sivashhenko, P.P. Sivashhenko, V.V. Ivanov, S.G. Grigor'ev [i dr.] // Voенno-medicinskij zhurnal. – Moskva, 2013. – T. 334, № 5. – S. 13-18.
9. Slivkin A.A. Izuchenie stomatologicheskoy zaboлеваemosti voennosluzhashhih po prizyvu, vnov' pribyvshih v voinskuju chast': avtoref. dis. na soiskanie uchenoj stepeni kand. med. nauk: spec. 14.01.14 «Stomatologija» / A.A. Slivkin. – Sankt-Peterburg, 2013. – 19 s.
10. Soldatov I.K. Organizacija okazanija stomatologicheskoy pomoshhi prikreplennym kontingentam v territorial'noj sisteme medicinskogo obespechenija voennogo okruga: avtoref. na soiskanie nauch. step. kand. med. nauk: spec. 14.01.14 «Stomatologija», 14.02.03 «Obshhestvennoe zdorov'e i zdavoohranenie» / I.K. Soldatov. – Sankt-Peterburg, 2015. – 27 s.

АНАЛІЗ СТРУКТУРИ СТОМАТОЛОГІЧНОЇ ЗАХВОРЮВАНОСТІ У ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЧЕРНІВЕЦЬКОГО ГАРНІЗОНУ ТА ПОТРЕБИ В СТОМАТОЛОГІЧНІЙ ДОПОМОЗІ

Науменко К. Є., Беліков О. Б.

Резюме. Стоматологічна захворюваність серед військовослужбовців Збройних Сил України є актуальним і в той же час проблемним питанням. Проаналізовано частоту та структуру звернень за стоматологічною допомогою, потребу в лікуванні серед військовослужбовців Чернівецького гарнізону. Дослідження проводилися на основі звітів амбулаторних журналів Чернівецького військового госпіталю за 2013-2017 рр. Встановлено, що 282 особи проходили військову службу за контрактом та 110 – строковиків. За гендерною характеристикою було 380 чоловіків та 12 жінок. При аналізі амбулаторних журналів було встановлено, що неускладнений карієс становив 35,20% звернень, його ускладнені форми – 44,89%, захворювання тканин пародонта – 13,26%, деформації і аномалії прикусу – 5,35%, запальні захворювання слизової оболонки ротової порожнини – 1,27% випадків. Розподіл потреби в стоматологічній допомозі також був різний. Так, терапевтичного лікування потребувало 63,25% військовослужбовця, хірургічного – 19,77%, ортопедичного – 15,42% та 1,56% осіб – ортодонтичного. Нами встановлено, що зростання потреби в ортопедичному лікуванні залежала від вікової категорії. Так, категорія військовослужбовців 19-24 років потребувала реставрації

або виготовлення коронок, категорії 25-30, 30-35 років – коронок та мостоподібних протезів, а категорія 35 і старше – мостоподібних протезів і часткових знімних конструкцій.

Ключові слова: військовослужбовці, стоматологічні захворювання, потреба у стоматологічній допомозі.

АНАЛИЗ СТРУКТУРЫ СТОМАТОЛОГИЧЕСКОЙ ЗАБОЛЕВАЕМОСТИ У ВОЕННОСЛУЖАЩИХ ЧЕРНОВИЦКОГО ГАРНИЗОНА И НУЖДАЕМОСТИ В СТОМАТОЛОГИЧЕСКОЙ ПОМОЩИ

Науменко Е. Е., Беликов А. Б.

Резюме. Стоматологическая заболеваемость среди военнослужащих Вооруженных Сил Украины является актуальным и в то же время проблемным вопросом. Проанализированы частота и структура обращений за стоматологической помощью, нуждаемость в лечении среди военнослужащих Черновицкого гарнизона. Исследования проводились на основе отчетов амбулаторных журналов Черновицкого военного госпиталя за 2013-2017 гг. Установлено, что 282 человека проходили военную службу по контракту и 110 – срочников. По гендерной характеристике было 380 мужчин и 12 женщин. При анализе амбулаторных журналов было установлено, что неосложненный кариес составил 35,20% обращений, его осложненные формы – 44,89%, заболевания тканей пародонта – 13,26%, деформации и аномалии прикуса – 5,35%, воспалительные заболевания слизистой оболочки полости рта – 1,27% случаев. Распределение нуждаемости в стоматологической помощи также было разным. Так, нуждаемость в терапевтическом лечении составляла 63,25%, в хирургическом – 19,77%, в ортопедическом – 15,42% и 1,56% – в ортодонтическом. Нами установлено, что рост нуждаемости в ортопедическом лечении находился в зависимости от возрастной категории. Так, категория военнослужащих 19-24 лет нуждалась в реставрации или изготовлении коронок, категории 25-30, 30-35 лет – коронок и мостовидных протезов, а категория 35 и старше – мостовидных протезов и частичных съемных конструкций.

Ключевые слова: военнослужащие, стоматологические заболевания, нуждаемость в стоматологической помощи.

ANALYSIS OF THE STRUCTURE OF DENTAL DISEASE AT THE MILITARY PERSONNEL OF THE CHERNIVTSI GARRISON AND THE NECESSITY OF THE DENTAL HELP

Naumenko K., Belikov A.

Abstract. Dental morbidity among service men of the Armed Forces of Ukraine is an actual and at the same times a problematic issue. The frequency and structure of calls for dental care, the need for treatment among service men of the Chernivtsi garrison are analyzed. Studies were carried out on the basis of reports of outpatient journals of the Chernivtsi military hospital for 2013-2017. It is established that 282 people were on military service under the contract and 110 – conscripts. According to the gender characteristics, there were 380 men and 12 women.

In the analysis of outpatient journals, the following trend was established. In 44,89% of cases there were complicated forms of caries, 35,20% of uncomplicated caries, 13,26% of periodontal tissue diseases, 5,35% of deformities and bite anomalies, and only 1.27% of cases – inflammatory diseases of the oral mucosa. The distribution of the need for dental care was also different.

The need for therapeutic treatment was 63.25% of calls, in the surgical department – 19.77%, in orthopedic – 15.42% and in orthodontic – 1.56%. Among the military personnel in need of therapeutic treatment, the sharpest forms of periodontitis – 39.11%, acute and chronic middle caries – 35.08%, acute forms of pulpitis – 25.80% had the greatest tendency. While teeth with deep chronic and multiple caries were removed without X-ray control in the form of periodontitis. Among periodontal tissue diseases, periodontitis of the first degree prevailed – 42.30% and the second degree of severity – 36.53%, catarrhal gingivitis – 21.15%, in rare cases, mucosal diseases (meteorological cheilitis, aphthous stomatitis and glossitis).

The cause of tooth extraction was complicated forms of caries, which accounted for 75.32% of cases and inflammatory diseases of periodontal tissue – 24.67%. Removal of the destroyed teeth with deep chronic and multiple caries without X-ray control, both in the side and in the frontal area increased the real need for orthopedic treatment.

We also found that the increase in the need for orthopedic treatment was dependent on the age category. Thus, the category of servicemen of 19-24 years needed restoration or manufacture of crowns, category 25-30, 30-35 years – crowns and bridges, and category 35 and older – bridges and partial removable dentures.

As an exception, for some military personnel of the first age category, due to the large number of removed teeth in the side section, there were restrictions in non-removable structures, which required the manufacture of removable dentures. Also, unfortunately, among the analyzed non-removable orthopedic structures, we did not find any root and in-root inserts. The received data on the state of dental health of servicemen need a targeted approach to the organization of prevention, prevention of complications through sanitation and early prosthetics with the expansion of indications for the use of tabs of various designs according to indications.

Keywords: servicemen, dental diseases, need for dental care.

Рецензент – проф. Ніколішин А. К.

Стаття надійшла 10.11.2017 року